een santeon ziekenhuis

Baby met obstetrisch plexus brachialis letsel (OPBL)

Het kan voorkomen dat een baby na de geboorte één armpje minder goed beweegt. Dit komt door beschadiging van de zenuwen naar de arm tijdens de bevalling. Dit heet obstetrisch plexus brachialis letsel (OPBL). Het komt voor bij 5 tot 6 op de 1.000 pasgeborenen. Soms is er ook sprake van een gebroken sleutelbeen of bovenarm.

Meer over obstetrisch plexus brachialis letsel

De plexus brachialis is een groep zenuwen in de hals. Deze zenuwen sturen signalen van de hersenen naar de spieren om de arm te bewegen en van de arm naar de hersenen om gevoel door te geven. Deze zenuwen (C5 t/m T1) komen vanuit het ruggenmerg. Er is een plexus brachialis aan beide kanten van het lichaam.

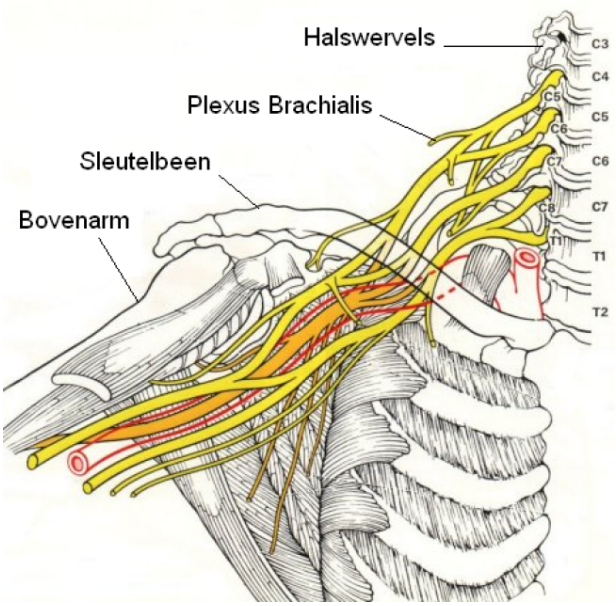

Bij een obstetrisch plexus brachialis letsel zijn deze zenuwen beschadigd. Dit betekent dat de baby:

- De arm minder goed of minder krachtig kan bewegen.
- Minder gevoel in de arm kan hebben.

Dit letsel wordt ook *Erbse Parese* genoemd, naar de arts die het voor het eerst beschreef. Meestal zijn de zenuwen C5 en C6 beschadigd, wat krachtverlies in de schouder en bovenarm veroorzaakt. Bij ernstiger letsel kunnen meer zenuwen en spieren betrokken zijn. Soms kunnen ook het middenrif verlamd raken en een ooglid hangen (*syndroom van Horner*).

Oorzaken

Bij de bevalling kan de schouder van uw baby achter het schaambeen van de moeder blijven haken (schouderdystocie). Dit kan de zenuwen in de hals oprekken of laten scheuren. Het gebeurt vaker bij baby's met een hoog geboortegewicht, maar kan ook voorkomen bij een stuitbevalling.

Behandelingen

Meestal herstelt het letsel in de eerste 3 weken na de geboorte, maar het is moeilijk te zeggen hoe snel en hoe goed dit zal gaan. In het ziekenhuis krijgt u uitleg over het letsel en adviezen van een kinderfysiotherapeut. U leert hoe u de arm van uw baby veilig kunt bewegen en waar u op moet letten.

Bij ontslag uit het ziekenhuis krijgt u een controleafspraak rond 4 weken na de geboorte. Tijdens deze afspraak kijken de kinderarts en fysiotherapeut naar het herstel van de spieren in de arm. Ze bespreken of verder herstel kan worden afgewacht of dat een verwijzing naar een expertisecentrum nodig is. Bij een rekletsel kan herstel enkele weken tot maanden duren. Als een zenuw is gescheurd of losgetrokken uit het ruggenmerg, is natuurlijk herstel niet mogelijk en kan een operatie nodig zijn.

Adviezen voor uw baby met een plexus brachialis letsel

Het belangrijkste advies is om de arm zo normaal mogelijk te gebruiken. Door de arm te bewegen of in verschillende houdingen te leggen, maakt u de schade niet erger. De eerste dagen kan uw baby pijn hebben als het hoofd of de arm wordt bewogen, maar meestal verdwijnt deze pijn na 1 of 2 dagen.

Als er sprake is van een sleutelbeen- of bovenarmbreuk, veroorzaakt de breuk de pijn. De arm moet de eerste weken rustig worden gehouden. Zie hiervoor de folder *'Uw baby is geboren met een gebroken sleutelbeen of bovenarm'*.

Hoe kunt u uw kind verzorgen?

Bij het verzorgen van uw baby moet u ervoor zorgen dat de arm niet in een verkeerde houding komt. Dit helpt om de gewrichten te beschermen tegen te veel rek. Het letsel wordt niet erger door de arm normaal te bewegen.

Houd de arm dicht tegen het lichaam

Houd de arm van uw baby zoveel mogelijk tegen het lichaam (zie plaatje) bij het optillen of in bad doen. Zo voorkomt u dat de arm plotseling 'valt'. Ook als u de baby optilt met een doek, voorkomt u dat de arm valt.

Rechterarm van de baby wordt vastgehouden zodat deze niet kan vallen

Bewegen in bed of in de box

Het is belangrijk dat uw baby in bed of in de box de armen goed kan bewegen. De arm mag niet onder een rompertje gestopt worden of met een mouwtje aan de kleding vastgemaakt worden met een pleister of veiligheidsspeld. Dit voorkomt dat de gewrichten stijf worden en geeft uw baby de ruimte om zijn armspieren te oefenen.

Het gevoel in de arm

Bij een plexus letsel kan het gevoel in de arm ook minder zijn. Door de arm aan te raken en te strelen, wordt uw baby zich meer bewust van de arm. U kunt bijvoorbeeld het handje van uw baby naar de mond brengen, zodat hij of zij hierop kan zuigen.

Aan- en uitkleden

Voor het aan- en uitkleden zijn er geen speciale regels. Zorg ervoor dat de arm geen verkeerde bewegingen maakt. De arm mag net als de andere arm boven de schouders worden bewogen.

Adviezen voor uw baby met plexus brachialis letsel en een botbreuk

Als uw baby een plexus brachialis letsel heeft samen met een botbreuk, gelden er de eerste 3 weken extra adviezen om de pijn van de breuk te verlichten.

- Hef de arm van uw baby niet hoger dan 90 graden (niet hoger dan de neus).
- Leg uw baby niet op de kant waar de breuk zit.
- Leg uw baby niet op de buik.
- Vermijd bewegingen die pijn doen, zoals zijwaartse of opwaartse bewegingen.
- Trek niet aan de armen bij het optillen of aankleden.
- Kies voor kleding die makkelijk aan en uit te trekken is.
- Als de pijn erg is, kunt u de arm onder het rompertje stoppen of het mouwtje met een pleister of speld aan de kleding vastmaken.

Na de eerste 3 weken kunt u de adviezen volgen zoals voor een baby met alleen een plexus brachialis letsel. De arm mag dan niet meer vastgemaakt worden of onder een rompertje gestopt worden.

Bij ontslag uit het ziekenhuis

Afhankelijk van hoe lang uw baby in het ziekenhuis is opgenomen, controleert de kinderfysiotherapeut de bewegingen van de slappere arm een paar keer. U krijgt advies over hoe u de arm kunt bewegen om de gewrichten soepel te houden, met behulp van een oefenschema. Zie hiervoor de folder *Oefeningen voor uw baby met een obstretisch plexus brachialis letsel.* (https://www.antoniusziekenhuis.nl/oefeningen-voor-uw-baby-met-een-obstetrisch-plexus-brachialis-letsel)

Als de arm niet goed beweegt bij ontslag, komt de fysiotherapeut bij u thuis om verder te oefenen. De fysiotherapeut kan ook tips geven over hoe u de ontwikkeling van uw baby kunt helpen, met extra aandacht voor de slappere arm.

Vervolgafspraak binnen vier weken

Er wordt een vervolgafspraak binnen vier weken na de geboorte. Dit is bij de kinderarts of verpleegkundig specialist samen met de fysiotherapeut. Daar wordt gekeken hoe de arm herstelt en als het nodig is, kan uw baby doorverwezen worden naar een speciaal centrum voor verdere behandeling.

Vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de afdeling waar uw baby was opgenomen. Heeft behoefte aan extra advies? Bel hiervoor de afdeling Fysiotherapie (https://www.antoniusziekenhuis.nl/fysiotherapie). Zij brengen u in contact met een kinderfysiotherapeut.

Meer informatie

Voor patiënten met een (obstetrisch) plexus brachialis letsel is een patiëntenvereniging (Erbse parese vereniging Nederland). Informatie hierover is te vinden op www.epvn.nl/ (https://www.epvn.nl/)

Deze folder is gemaakt door het LUMC en aangepast voor het St. Antonius Ziekenhuis.

Gerelateerde informatie

Aandoeningen

- Advies bij een gebroken bovenarm of sleutelbeen bij uw baby (https://www.antoniusziekenhuis.nl/baby-geboren-met-een-schouderdystocie-engebroken-sleutelbeentje)

Specialismen

- Fysiotherapie (https://www.antoniusziekenhuis.nl/fysiotherapie)
- Kindergeneeskunde (https://www.antoniusziekenhuis.nl/kindergeneeskunde)
- Geboortezorg (https://www.antoniusziekenhuis.nl/geboortezorg)

Contact Fysiotherapie **T 088 320 77 50**